

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз Пр 43/2021
23.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Радмиле Драгичевић Дичић, Светлане Томић Јокић, Дубравке Дамјановић и Мирољуба Томића, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, као записничарем, у прекршајном поступку према малолетном сада пунолетном АА, због прекршаја из члана 331. став 1. тачка 51. Закона о безбедности саобраћаја на путевима, одлучујући о захтеву за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца Птз 785/21 од 23.11.2021. године, поднетом против правноснажне пресуде Прекршајног суда у Шапцу I-14 Прм 121/20 од 14.05.2021. године и правноснажног решења Прекршајног апелационог суда, Одељење у Новом Саду III-306 Пржм 169/21 од 28.09.2021. године, у седници већа одржаној дана 23.12.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца Птз 785/21 од 23.11.2021. године, па се **УКИДАЈУ** правноснажна пресуда Прекршајног суда у Шапцу I-14 Прм 121/20 од 14.05.2021. године и правноснажно решење Прекршајног апелационог суда, Одељење у Новом Саду III-306 Пржм 169/21 од 28.09.2021. године и предмет враћа Прекршајном суду у Шапцу на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Прекршајног суда у Шапцу I-14 Прм 121/20 од 14.05.2021. године малолетни сада пунолетни АА оглашен је одговорним због прекршаја из члана 331. став 1. тачка 51. и члана 332. став 1. тачка 74. Закона о безбедности саобраћаја на путевима, за која је након утврђивања појединачних казни, казних поена и заштитне мере осуђен на јединствену новчану казну у износу од 30.000,00 динара, коју је на основу члана 40. Закона о прекршајима дужан да плати у року од 15 дана по правоснажности пресуде и одређено је да ће у супротном суд поступити сходно члану 315. Закона о прекршајима и изречено му је 12 казних поена, као и заштитна мера забране управљања моторним возилом „Б“ категорије у трајању од 6 месеци, те је обавезан на плаћање трошкова прекршајног поступка у паушалном износу од 2.000,00 динара, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења.

Решењем Прекршајног апелационог суда, Одељење у Новом Саду III-306 Пржм 169/21 од 28.09.2021. године, поводом жалбе браниоца малолетног сада пунолетног АА преиначена је првостепена пресуда, у делу одлуке о изреченим прекршајним санкцијама, новчаној казни и казним поенима, па је малолетном сада пунолетном АА због прекршаја из члана 331. став 1. тачка 51. и из члана 332. став 1. тачка 74. Закона о безбедности саобраћаја на путевима, уместо јединствене новчане казне у износу од 30.000,00 динара на коју је осуђен, на основу члана 75. и 82. Закона о прекршајима, изречен укор, а изречени казни поени се отклањају.

Сходно члану 291. став 2. Закона о прекршајима и члану 79. став 1. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица одлучено је да трошкови прекршајног поступка падају на терет буџетских средстава.

У преосталом делу, првостепена пресуда је потврђена, а жалба браниоца малолетног сада пунолетног АА, одбијена као неоснована.

Против наведених правноснажних одлука захтев за заштиту законитости поднео је Републички јавни тужилац под бројем Птз 785/21 од 23.11.2021. године, због битне повреде одредаба прекршајног поступка из члана 264. став 2. тачка 4. у вези са чланом 83. став 1., 291. став 2. и 293. Закона о прекршајима у вези члана 54. став 1. и члана 74. став 2. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, са предлогом да Врховни касациони суд поднети захтев усвоји, побијане одлуке укине и списе предмета врати првостепеном суду на поновни поступак и одлуку.

На седници већа о којој је у смислу члана 286. став 2. Закона о прекршајима, обавестио Републичког јавног тужиоца, Врховни касациони суд је размотрио списе предмета, са одлукама против којих је захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца поднет, па је по оцени навода у захтеву нашао:

Захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца је основан.

Основано се поднетим захтевом Републичког јавног тужиоца указује да су побијане правноснажне одлуке донете уз битну повреду одредаба прекршајног поступка из члана 264. став 2. тачка 4. у вези члана 83. став 1; члана 291. став 2. и члана 293. Закона о прекршајима у вези члана 49; 54. став 1 и члана 74. став 2. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, на штету малолетног сада пунолетног АА.

Из списка предмета произилази да је малолетни сада пунолетни АА, рођен ...2002. године, учинио прекршаје из члана 331. став 1. тачка 51. и члана 332. став 1. тачка 74. Закона о безбедности саобраћаја на путевима дана 28.10.2020. године, дакле као старији малолетник, као и да му је првостепени суд, у два наврата упутио позив преко оца и то за 18.12.2020. године и 12.02.2021. године, које доставе су покушане дана 09.12.2020. године и 01.02.2021. године и оба пута је остављено обавештење. Након овога, првостепени суд је дана 23.02.2021. године издао наредбу за довођење малолетника ради испитивања у својству окривљеног, јер се није одазвао на позиве суда. Надаље, из списка произилази да

саслушању малолетног АА, који је у међувремену постао пунолетан, одржаном дана 16.04.2021. године, нису присуствовали родитељи, већ само адвокатски приправник Никола Ратковић, без приложеног пуномоћја, те да је своју одбрану пред судом исти изнео дана 27.04.2021. године, такође без присуства родитеља (за које у списима нема доказа да су позвани на рочишта), већ само у присуству браниоца, адвоката Николе Ратковића.

Одредбом члана 83. став 1. Закона о прекршајима прописано је да ће се, ако је малолетни учинилац прекршаја пре или у току прекршајног поступка постао пунолетан примењивати одредбе о малолетницима, осим одредаба о васпитним мерама.

Чланом 291. став 2. Закона о прекршајима прописано је да ако другачије није прописано овим законом, у прекршајном поступку према малолетнику сходно ће се примењивати одредбе Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица ("Службени гласник РС", број 85/05).

Чланом 293. став 1. и 2. Закона о прекршајима, између осталог је прописано да се малолетник позива преко родитеља, односно законског заступника, а ако се малолетник не позива преко њих, суд који води прекршајни поступак ће их обавестити о покретању поступка.

Чланом 49. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица у ставу 1. прописано је да малолетник мора имати браниоца приликом првог саслушања, као и током читавог поступка, а у ставу 2. прописано је да ће, ако сам малолетник, његов законски заступник или сродници не узму браниоца, њега по службеној дужности поставити судија за малолетнике, док је у ставу 3. прописано да бранилац малолетника може бити само адвокат који је стекао посебна знања из области права детета и преступништва младих.

Чланом 54. став 1. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица прописано је да се малолетник позива преко родитеља, односно законског заступника, осим ако то није могућно због потребе хитног поступања или других околности.

Чланом 74. став 2. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица прописано је да ће се поред лица наведених у члану 285. Законика о кривичном поступку, на главни претрес позвати родитељи малолетника, усвојилац, односно старалац и орган старатељства.

Како је сада пунолетни АА предметне прекршаје учинио са 17 година 9 месеци и 29 дана - дакле као малолетан, а како је у току прекршајног поступка постао пунолетан, Прекршајни суд у Шапцу је поступак морао водити у смислу члана 83. став 1. Закона о прекршајима односно према одредбама Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица.

Врховни касациони суд налази да је у поступку пред Прекршајним судом у Шапцу у предмету Прм 121/20 вишеструко повређен закон на штету сада пунолетног АА и то пре

свега повредом одредбе члана 293. Закона о прекршајима, с обзиром да исти није позван на саслушање преко родитеља.

С тим у вези, прекршајни поступак је вођен противно одредби члана 74. став 2. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица јер саслушању малолетног сада пунолетног АА, одржаном дана 16.04.2021. године и 27.04.2021. године није присуствовао његов родитељ или његов законски заступник, нити им је позив за саслушање упућен док, као што је то већ напред наведено, саслушању од 16.04.2021. године, није присуствовао ни бранилац, чије присуство је било обавезно.

Дакле, поступак је вођен противно одредби члана 49. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, с обзиром да је сада пунолетни АА, као малолетни извршилац прекршаја и на саслушању пред првостепеним судом одржаном дана 16.04.2021. године, морао имати изабраног браниоца или браниоца постављеног по службеној дужности.

Сходно цитираним законским одредбама, Врховни касациони суд налази да је наведено поступање првостепеног суда, који поступак није водио у смислу члана 83. став 1. Закона о прекршајима односно према одредбама Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, очигледно утицало на законитост правноснажне одлуке, јер је у току прекршајног поступка малолетном сада пунолетном АА, повређено право одбране. Ово с тога, што је сходно цитираним одредбама Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица (члан 49. став 1.), предвиђено да малолетник приликом првог саслушања, као и током читавог поступка мора имати браниоца, и ускраћена је могућност да његовом саслушању присуствују родитељи, у циљу његовог претежнијег интереса односно укључивања родитеља у поступак и то како ради утицања на васпитање малолетника, тако и ради остваривања њиховог права да у поступку стављају предлоге и указују на чињенице и доказе који су важни за доношење правилне одлуке.

По оцени Врховног касационог суда, на описани начин, учињена је на штету малолетног сада пунолетног АА, битна повреда одредаба прекршајног поступка из члана 264. став 2. тачка 4) у вези члана 83. став 1; члана 291. став 2. и члана 293. Закона о прекршајима у вези члана 49; 54. став 1 и 74. став 2. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела, а што је било од утицаја на законито и правилно доношење првостепене пресуде.

Како је другостепеном одлуком преиначена првостепена одлука само у погледу изречених прекршајних санкција, на које је указано жалбом браниоца малолетног сада пунолетног АА, док напред наведени пропусти првостепеног суда нису отклоњени, Врховни касациони суд налази да и правноснажно другостепено решење Прекршајног апелационог суда, Одељење у Новом Саду III-306 Пржм 169/21 од 28.09.2021. године, мора бити укинута, имајући при томе у виду да учињена битна повреда прекршајног поступка, сходно члану 272. Закона о прекршајима, не представља повреду на коју тај суд пази по службеној дужности, а бранилац у жалби ове пропусте, није истицао.

У поновном поступку суд ће имати у виду одредбу члана 290. став 4. ЗП и примени члана 96. истог закона којим је прописана забрана преиначења одлуке суда на горе, односно на штету окривљеног – одговорног лица.

Имајући у виду наведено Врховни касациони суд је усвојио као основан захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца и на основу члана 286. и 287. став 4. Закона о прекршајима, одлучио као у изреци ове пресуде, односно укинуо правноснажне одлуке и предмет вратио Прекршајном суду у Шапцу на поновно одлучивање, а ради отклањања повреда закона на које му је указано овом пресудом да би у складу са примедбама изнетим у овој пресуди донео правилну, јасну и на закону засновану одлуку.

**Записничар-саветник,
Андреа Јаковљевић,с.р.**

**Председник већа-судија,
Биљана Синановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић